

Oktyabr?n? 25-d? Heyd?r ?liyev M?rk?zind? "Yeni dünyaw? yeni insan formala?d?raq; yarad?c?l?qv? insan in inki?af?" mövzusunda VI. Bak? Beyn?lxalq Humanitar Forumu aç?l?m?rasimind?n sonra i?ini plenar sessiyalarla davam etdirib.

"T?hsil v? elm insan kapital?n?n inki?af? kontekstind?" mövzusunda birinci plenar sessiyaya Az?rbaycan Respublikas?n?n Prezidenti yan?nda Dövl?t ?dar?çilik Akademiyas?n?n rektoru akademik Urxan ?l?kb?rov v? Rusiya Elml?r Akademiyas?n?n akademiki, Moskva Dövl?t Beyn?lxalq Münasib?t?l?r?n?stitutunun rektoru Anatoli Torkunov moderatorluq edib?r.

Sessiyan?n?mövzusununtaktuall??ndan dan??an moderatorlar qeyd edibl?r ki müasir dünyada insan f?aliyy?tinin bütünl? istiqam?t?l?rd?çox sür?tl? inki?af? etm?si bir çox pe??l?r? g?l?c?kd?n?d?r?c?d? ehtiyac olub colmamas? m?s?l?sin? aktualla?d?r?r. Bu ç?a??r?? müasir t?hsil sisteminin insanlara fayda verm?sin? onun?i?l? t?min olunma istiqam?tind? qurulmas?n? t?l?b? edir. Odur ki, panel sessiyan?n? mövzusu müvafiq problem?rin h?lin? dair fikir mübadil?si aparma?a köm?k edir v? g?l?c?k ?m?kda?l?q ?laq?l?rinin qurulmas? üçün ön?m da??y?r.

Plenar sessiyada ?n? yax??nt?hsil sisteml?rinin müxt?lif zamanlar üçün haz?rlan?n?z?r? al?nmaqla pedaqogikada müasir dövr üçün z?ruri olan d?yi?iklikl?ri sür?tl?ndirm?k, ?m?k?bazar?nda i? tapmaq m?qs?dil? daha haz?rl?ql? olma?ak öm?k ed? bil?c?k i?l?ri nec? proqnozla?d?rmaq, t?hsili sülh namin? nec? s?f?rb?n etm?k, müst?qill?r?y?nm?nin v? ömrü boyu öyr?nm?nin n? üçün h?l? d?az müraci?t olunan f?aliyy?t hesab olunmas? v? dig?r m?s?l?l?r?r? müzakir? edilib.

Az?rbaycan Milli Elml?r Akademiyas?n?n prezidenti akademik Akif?lizad? Bak? Beyn?lxalq Humanitar forumlar?n?n qlobal xarakterli elmi-humanitar m?s?l?l?rin genel? müzakir? edildiyi, mühüm q?rarlar?n? q?bul olundu?u m?öt?b?r?t?dbir? gevrlid?ini deyib. Vur?ulay?b?ki, h?l? 15 il?vv?l? Prezident ?ham ?liyev ölk?nin ?sasiyasi kursunun ifad?si kimi "Neft kapital?n? insan kapital?na çevirm?liyik" strategiyas?n? ir?li sürüb. Müasir ??raig?d? intellektual insan potensial?n?n inki?af? . Az?rbaycan üçün t?kc?l?elmis aspektd?ne deyil, bütövlük? ölk?nin sosial-iqtisadi v? m?d?nim?n?vi inki?af? bax?m?ndan xüsusi ?h?miyy?t k?sb edir.

T?hsil v? elm qar??s?nda duran v?zif?l?rd?n?dan??an akademik vur?ulay?b?ki, elm h?r zaman?b???riyy?tin qar??s?nda yeni t?dqiqat istiqam?t?l?ri ac?r?r? g?r? XX? sri fizika? sri adland?r?l?rd?sa, alim?r? yekdilli?l? güman edirl?r?ki, XXI ?sr biologiya ?sri olacaq. Bel?ki, dünyada biologiya istiqam?tind? elmi k?fl?rin n?tic?l?ri möht?m?dir. Bununla yana??, energetika, kimya istiqam?t?l?ri d? inki?af edir. Eyni zamanda, c?miyy?tin humanitar t?dqiqatlardan gözl?ntisi çoxdur. H?r yerd?y?xüsüs?n?n inki?af etmi? ölk?l?rd?, humanitar elml?r?r? az?diqq?t? ayr?ld?n?n? t?ssüf?l? qeyd ed?n akademik müasir dünyan? anlamaq üçün m?d?niyy?t istiqam?t?n?xüsusi fikir verilm?sinin vacibliini bildirib. Bu bax?mdan çok yüks?k inki?af etmi? d?rin v? h?rt?r?fli bilikl?r? ?saslanan m?d?niyy?tin ön?mini vur?ulay?b.

BMT-nin ?qtisadi v? Sosial ?uras?n?n (ECOSOC) s?dri xan?m ?nqa Ronda Kinq?haz?rda dünyadan böhranla, t?bii? f?lak?t?rl? üz?l?diyini, bir çox ölk?l?rd? insanlar?n? humanitar yardım?ma ehtiyac? oldu?unu deyib. Vur?ulay?b?ki, Bak?da keçiril?n Forumun mövzusu 2030-cu il? q?d?r? Dayan?ql? ?nki?af?n? M?qs?dl?rl?i? s?sl?ir. T?hsil insan?n? sas? hüququdur v? inki?afas?s?sl?yir. Dünyada 260 milyon u?aq, t?ssüf?ki, h?l? d? ibtidai m?kt?b? getmir. Bunun qar??s? al?al?nmasa 2030-cu il?d?k? bu göst?rici 800 milyona çata bil?r. Ayr?ayr? ölk?l?rd? u?aqlar?n? t?hsil almamas?n?n s?s?b?bl?ri, o cüml?d?n münaq?i?l?ry? yoxsulluq v?dig?r xo?ag?lm?z hallar aradan qald?r?lmal?d?r. Habel? t?hsild? keyfiyy?t t?min edilm?li. v?keyfiyy?tli t?hsil ham?n?, o cüml?d?n c?miyy?tin h?ssas t?b?q?l?r?ini ?hat?etm?lidir. Bu, g?l?c?kd? yoxsullu?un azald?lm?na da köm?k ed?c?k.

T?hsil naziri Ceyhun Bayramov ölk?r?hb?rl?yinin t?hsilin v? elmin inki?af?na xüsusi diqq?t yetirm?sind?n, "Az?rbaycan Respublikas?nda t?hsilin inki?af? öz?r? Dövl?t Strategiyas?"n?n h?yata keçirilm?sind?n dan??b. T?hsil sal?sah?sind? apar?lan islahatlardan söz açan nazir beyn?lxalq a?ra?d?rmalarda 2011-ci ill? müqayis?d? savad?l?l?q s?viy?sinin yüks?l?diyini bildirib. O, islahatlar zaman?ali t?hsil?pe??st?hsilin?st?hsil infrastrukturunu il?bazar? infrastrukturunun ?laq?l?ndirilm?sin? diqq?t yetirildiyini, istedad?l? u?aqlar?n? d?st?kl?ndiyini, ölk?d? h?r k?s üçün eyni d?r?c?d? t?hsil imkanlar? yarad?ld?n? vur?ulay?b.

direktoru F?rhan Nizami ç?x???nda t?hsil? s?rf edil?n x?rc?rin düzgün istiqam?t?l?rd? olmas?n?n önl?mini vur?ulay?b, bunun ümumi inki?afa köm?k ed?c?yini diqq?t? çatd?r?b. Qeyd edib ki, t?hsil siyas?t? yerli iqtisadiyyat? ?hat? etm?lidir, el?el?c? d?yerli s?viyy?d? savad?olansinsanlar diqq?t?n?r?k?nardal qalmamal?d?st? stedadlar?n inki?af?naq diqq?t yetirilm?s?, insanlarda özünüqiym?t?ndirm? azalar v? bu, t?dric olunmu? c?miyy?tin formala?mas?na s?b?b ola bil?r. H?r hans? inki?afdan söz dü??rk?n, onum?sas?nda t?hsil meyar?n?n dayand??? a?kar olur. Odur ki, t?hsil sistemind? ölk?nin, c?miyy?tin inki?af? mütl?q n?z?r? al?nmal?d?r.

Küveyt?mirinin Divan?nda mü?aviri Beyn?lxalq?slame Xeyriyy? T??kilat?n?n? s?dri v? BMT?ba?akatibinin xüsusi mü?aviri Abdulla Alma'tuk r?hb?ri oldu?u qurumun çox?ax?li f?aliyy?ti bar?d? t?dbir i?tirakç?lar?na m?lumat verib. Vur?ulay?b?ki, t?hsilsah?sind?xeyriyy?çiliyin h?yata keçirilm?sibböyük?h?miyy?t?k?sbeedir. H?mçinin elm/v? t?hsil istiqam?t?rind?g?nc?rinkönüllü programlarda?i?tirak?n?geni?l?ndirm?y?r?raityaratmaqlaz?md?r. Könüllü f?aliyy?t say?sind? c?miyy?t inki?af edir. Abdulla Alma'tuk, h?mçinin Küveytd? keçiril?n xeyriyy?çilik t?dbirl?ri bar?d? dan???b.

Rusya Dövl?t Dumas?n?ns?dr müavini Sergey Neverov dünyada inki?af?n?sas mü?llifinin insan oldu?unu qeyd ed?r?k, bu bax?mdan it?hsil?xüsusi diqq?t? yetirilm?sinin vacibliyini bildirib. Diqq?t? çatd?r?b?ki müasir texnologiyalar??raitind?bu t?hsili dahas?m?r?li etm?k olar. T?hsil siyas?t?vv?lc?d?n? ölçülüb-biçilmi?m?qamlar? ?hat? etm?lidir. Bu gün qlobal problem!r bütün ölk?l?r? bu v? ya dig?r d?r?c?d? t?sir göst?rir. Dövl?tin müasir h?yatla ayaqla?a?bil?n?t?hsil sistemini yaratmas?n?vacibliyini dey?n Sergey Neverov bununla?ba?l?Rusyan?n?müsbt?t?crüb?sini bölü?üb.

MDB?craiyy? Komit?sinin s?dr müavini Aqybay Smaqulov insan kapital?n?n ist?nil?n ölk?üçün mühüm s?rv?t?old?unu dey?ib. Yarad?ld??? vaxtdan b?ri MDB-nin t?hsil?xüsusi fikir verdiyini dey?n Aqybay Smaqulov bussah?d? t?l?b? mübadil?sini, imzalanm?? s?n?dl?ri, qar??l?ql? diplomun tan?nmas?n? diqq?t? çatd?r?b, inklüziv t?dris sistemi t?crüb?sini qeyd edib.

Ç?x??larda VI Bak? Beyn?lxalq Humanitar Forumunun müasir c?miyy?tin aktual mövzular?n?müzakir? etm?k bax?bax?m?ndan çox?göz?km?kan oldu?ub?t?dbirin yüks?kys?viyy?d?t??kil?edildiy? vur?ulan?b?v?bununla?ba?l?Az?rbaycan hökum?tin? d?rin t???kkür ifad? edilib.